

Pismo Podsekretarza Stanu z dnia 18 marca 2004 r. PB 5/RD-033-2-106/04 w sprawie opodatkowania dochodów z odpłatnego zbycia papierów wartościowych i pochodnych instrumentów finansowych, skierowane do wszystkich urzędów skarbowych, izb skarbowych oraz urzędów kontroli skarbowej

W celu zapewnienia jednolitego stosowania prawa, na podstawie art. 14 § 1 pkt 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa (Dz.U. Nr 137, poz. 926, z późn. zm.), przedstawiam stanowisko Ministra Finansów w zakresie opodatkowania dochodów z odpłatnego zbycia papierów wartościowych i pochodnych instrumentów finansowych.

1. Sposób obliczania dochodu.

Sposób obliczania dochodu ze zbycia papierów wartościowych lub pochodnych instrumentów finansowych i z realizacji praw z nich wynikających, określony został w art. 30b ust. 2 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz.U. z 2000 r. Nr 14, poz. 176, z późn. zm.), w brzmieniu obowiązującym od dnia 1 stycznia 2004 r.

Dochód ten określa się jako:

- 1) różnicę między sumą przychodów uzyskanych z tytułu odpłatnego zbycia papierów wartościowych, a kosztami uzyskania przychodów, określonymi na podstawie art. 22 ust. 1f lub ust. 1g, lub art. 23 ust. 1 pkt 38, z zastrzeżeniem art. 24 ust. 13 i 14,
- 2) różnicę między sumą przychodów uzyskanych z realizacji praw wynikających z papierów wartościowych, o których mowa w art. 3 ust.3 ustawy o publicznym obrocie papierami wartościowymi, a kosztami uzyskania przychodów, określonymi na podstawie art. 23 ust. 1 pkt 38a,
- 3) różnicę między sumą przychodów uzyskanych z tytułu odpłatnego zbycia pochodnych instrumentów finansowych oraz z realizacji praw z nich wynikających a kosztami uzyskania przychodów, określonymi na podstawie art. 23 ust. 1 pkt 38a.

Zasady powyższe znajdują zastosowanie przy ustalaniu dochodu ze zbycia papierów wartościowych, gdy możliwa jest ich identyfikacja i ustalenie dla zbywanych papierów ich rzeczywistej ceny nabycia. Natomiast jeżeli nie jest możliwa identyfikacja sprzedawanych papierów wartościowych należy stosować metodę FIFO (art. 24 ust.10 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych) tj. pierwsze przyszło - pierwsze wyszło. Metoda ta ma zastosowanie odrębnie do każdego z rachunków posiadanych przez podatnika, na którym są zdeponowane papiery wartościowe. Istotnym jest także, że do ustalania dochodu z odpłatnego zbycia papierów wartościowych wg metody FIFO brane są tylko papiery zdeponowane na rachunku podatnika i dostępne mu w dniu dokonania zlecenia sprzedaży. Tak więc papiery zablokowane (zastawione) nie są brane pod uwagę dla określenia ceny nabycia.

2. Koszty uzyskania przychodu z papierów wartościowych.

Zgodnie z generalną zasadą ustalania kosztów uzyskania przychodów, określoną w art. 22 ust. 1 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych - kosztami uzyskania przychodów są wszelkie koszty poniesione w celu osiągnięcia przychodów, z wyjątkiem określonych w art. 23 tej ustawy. Przy czym zauważyć należy, iż art. 23 ust. 1 pkt 38 określa, iż za koszty uzyskania przychodów nie uważa się wydatków na objęcie lub nabycie udziałów albo wkładów w spółdzielni, udziałów (akcji) w spółce mającej osobowość prawną oraz innych papierów wartościowych, a także wydatków na nabycie jednostek uczestnictwa w funduszach kapitałowych; wydatki takie są jednak kosztem uzyskania przychodu przy ustalaniu dochodu z odpłatnego zbycia tych udziałów (akcji), wkładów oraz innych papierów wartościowych, w tym dochodu z tytułu wykupu przez emitenta papierów wartościowych, a także umorzenia jednostek uczestnictwa w funduszach kapitałowych.

Koszty te można podzielić na dwie grupy:

- 1) bezpośrednio przypisane do konkretnej transakcji - koszt nabycia odpłatnie zbywanego papieru wartościowego (cena jednostkowa x ilość papierów wartościowych),
- 2) koszty poniesione przez podatnika w roku podatkowym związane z obsługą rachunku przez biuro maklerskie, w celu uzyskania przychodu (koszty: prowizji, w tym prowizji kupna i sprzedaży, poniesionych w roku związanych z prowadzeniem lub założeniem rachunku, koszty transferu, zdeponowania papierów itp.).

W przypadku transferu papierów wartościowych z jednego biura maklerskiego do drugiego - przekazywane byłyby tylko informacje dotyczące czasu i ceny nabycia papieru. Nie byłyby ujawnione koszty prowizji i innych opłat pobieranych od klienta. Wydatki związane z prowizją oraz innymi opłatami pobieranymi od klienta stanowiłyby koszt uzyskania przychodu poniesiony przez podatnika i wykazane zostałyby w informacji PIT-8C przez biuro maklerskie dokonujące transferu.

W przypadku nabycia przez podatnika papierów wartościowych w drodze spadku lub darowizny nie występuje cena nabycia, tzn. biuro maklerskie przyjmuje cenę nabycia zbywanego papieru w kwocie 0 zł.

Jeżeli nabycie nastąpiło w inny sposób, np. na podstawie umów cywilnoprawnych, a biuro maklerskie nie dysponuje dokumentem świadczącym o cenie nabycia papieru wartościowego oraz z dokumentu świadczącego o prawie własności do papieru nie wynika cena zakupu tego papieru, biuro maklerskie - przyjmuje cenę nabycia zbywanego papieru w kwocie 0 zł. W takim przypadku wykazanie ewentualnych kosztów zakupu papierów wartościowych należy do podatnika, co znajdzie swoje odzwierciedlenie w składanym zeznaniu podatkowym.

3. Moment uzyskania przychodu z odpłatnego zbycia papierów wartościowych i pochodnych instrumentów finansowych.

Stosownie do art. 17 ust. 1 pkt 6 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, za przychody z kapitałów pieniężnych uważa się należne, choćby nie zostały faktycznie otrzymane, przychody z odpłatnego zbycia

udziałów w spółkach mających osobowość prawną oraz papierów wartościowych i realizacji praw wynikających z papierów wartościowych, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy o publicznym obrocie papierami wartościowymi.

Zatem w przypadku odpłatnego zbycia papierów wartościowych stosuje się metodę memoriałową, a nie kasową.

Natomiast ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. - Prawo o publicznym obrocie papierami wartościowymi (Dz.U. z 2002 r. Nr 49, poz. 447, z późn. zm.), w art. 7 ust. 3 stanowi, że umowa zobowiązująca do przeniesienia papierów wartościowych dopuszczonych do publicznego obrotu przenosi te papiery z chwilą dokonania odpowiedniego zapisu na rachunku papierów wartościowych. Zatem przychód z odpłatnego zbycia papierów wartościowych następuje w momencie przeniesienia własności papieru wartościowego na kupującego, nawet jeżeli faktyczna zapłata następuje po tym dniu.

Przychód z odpłatnego zbycia pochodnych instrumentów finansowych oraz z realizacji praw z nich wynikających powstaje w momencie realizacji praw wynikających z pochodnych instrumentów finansowych. W przypadku, gdy rachunek papierów wartościowych stanowi współwłasność (w tym również współwłasność małżeńską), wszystkie dochody ze sprzedaży akcji na tym rachunku określa się proporcjonalnie do jego udziału we współwłasności. W przypadku braku przeciwnego dowodu przyjmuje się, że udziały we współwłasności są równe.

W przypadku zbycia akcji pracowniczych, tj. akcji nabytych przez pracowników na podstawie ustawy z dnia 30 sierpnia 1996 r. o komercjalizacji i prywatyzacji (Dz.U. z 2002 r. Nr 127, poz. 1397 z późn. zm.), stosuje się również przepisy art. 30b ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych.

Jeżeli odpłatne zbycie papierów wartościowych nastąpiło w związku z zajęciem komorniczym lub egzekucją należności na rzecz wierzyciela posiadacza rachunku, to przychód ten nadal jest przychodem właściciela rachunku.

4. Opodatkowanie papierów nabytych przed dniem 1 stycznia 2004 r.

Zgodnie z art. 19 ustawy z dnia 12 listopada 2003 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 202, poz. 1956 i Nr 222, poz. 2201), przepisów ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych nie stosuje się do opodatkowania dochodów (poniesionych strat), uzyskanych po dniu 31 grudnia 2003 r.:

- 1) z odpłatnego zbycia nabytych przed dniem 1 stycznia 2003 r. obligacji Skarbu Państwa wyemitowanych po dniu 1 stycznia 1989 r. oraz obligacji wyemitowanych przez jednostki samorządu terytorialnego po dniu 1 stycznia 1997 r.;
- 2) z odpłatnego zbycia papierów wartościowych, o których mowa w art. 52 pkt 1 lit. b ustawy wymienionej w art. 1, w brzmieniu obowiązującym przed dniem 1 stycznia 2004 r., pod warunkiem, że papiery te zostały nabyte przed dniem 1 stycznia 2004 r.;
- 3) z realizacji praw wynikających z papierów wartościowych, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. - Prawo o publicznym obrocie papierami wartościowymi (Dz.U. z 2002 r. Nr 49, poz. 447, z późn. zm.), nabytych przed dniem 1 stycznia 2004 r.

W przypadku zbycia papierów wartościowych, które zostały nabyte przed dniem 1 stycznia 2004 r. w formularzu PIT-8C (w części F) sporządzana jest informacja o wysokości przychodów.

W przypadku braku informacji czy dane papiery spełniają przesłanki określone w w/w przepisie, biuro maklerskie powinno wykazać przychód ze sprzedaży, jako podlegający opodatkowaniu. Natomiast podatnik dysponujący dowodami, że dochód ze sprzedanych papierów wartościowych nie podlega opodatkowaniu - nie wykaże tego dochodu w zeznaniu podatkowym.

Biorąc pod uwagę fakt, że dzień 1 stycznia 2004 r. jest dniem granicznym, dlatego też dla nabycia praw przysługujących z art. 19 ustawy z dnia 12 listopada 2003 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 202, poz. 1956) znaczenie ma fakt rzeczywistego nabycia akcji przed dniem 1 stycznia 2004 r. tj. przeniesienia tytułu ich własności.

5. Obowiązek składania informacji PIT-8C.

Stosownie do art. 39 ust. 3 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, osoby prawne i ich jednostki organizacyjne oraz jednostki organizacyjne nie mające osobowości prawnej są obowiązane, w terminie do końca lutego roku następującego po roku podatkowym, przesłać imienne informacje o wysokości dochodu, o którym mowa w art. 30b ust. 2 ustawy, sporządzone według ustalonego wzoru (PIT-8C). Informację PIT-8C biura maklerskie przekazują podatnikowi i naczelnikowi urzędu skarbowego właściwemu według miejsca zamieszkania podatnika, a w przypadku podatnika, o którym mowa w art. 3 ust. 2a ustawy, naczelnikowi urzędu skarbowego właściwemu w sprawach opodatkowania osób zagranicznych.

W przypadku braku numeru NIP podatnika, wskazane jest uzupełnienie o taką informację posiadanych przez biura maklerskie danych o klientach. Wymóg podania przez klientów informacji o numerze NIP znajduje usankcjonowanie w przepisie art. 11 ust. 2 pkt 5 ustawy z dnia 13 października 1995r. o zasadach ewidencji i identyfikacji podatników i płatników (Dz.U. Nr 142, poz. 702, z późn. zm.), w myśl którego w sprawach dotyczących zobowiązań podatkowych oraz niepodatkowych należności budżetowych podatnicy mają obowiązek podawać NIP m.in. na żądanie stron czynności cywilnoprawnych.

Z uwagi na to, iż biura maklerskie nie są płatnikami podatku dochodowego nie przysługuje im prawo do wynagrodzenia, o którym mowa w art. 28 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (Dz.U. Nr 137, poz. 926, z późn. zm.), bowiem zgodnie z brzmieniem ust. 1 tego przepisu, zryczałtowane wynagrodzenie przysługuje płatnikom i inkasentom z tytułu terminowego wpłacania podatków pobranych na rzecz budżetu państwa. Brak jest zatem podstaw prawnych do wypłaty wynagrodzenia za sporządzanie informacji.